

Krytyczne myślenie i sztuka argumentacji

Argumentacja merytoryczna - przykład dyskusji o wprowadzeniu zakazu importu ropy i gazu z Rosji oraz zakazu handlu w niedziele i święta

Dr hab. Ryszard Szarfenberg, prof. UW
r.szarfenberg@uw.edu.pl

Strona przedmiotu z materiałami i linkami
<http://rszarf.ips.uw.edu.pl/krytarg/>

Rok akademicki 2023/2024

Tematyka zajęć

1. Przykład argumentacji przeciw reformie polityki społecznej (zakaz importu ropy i gazu z Rosji) oraz merytorycznej kontrargumentacji
 - 1) Mapa i konstrukcja argumentów PRZECIW temu, aby zakazać importu ropy i gazu z Rosji
 - 2) Kontrargumenty PRZECIW argumentom przeciw zakazowi importu ropy i gazu z Rosji
2. Przykład argumentacji popierającej reformę polityki społecznej (ograniczenie handlu w niedzielę i święta) oraz merytorycznej kontrargumentacji
 - 1) Mapa i konstrukcja argumentów ZA tym, aby zakazać handlu w niedzielę
 - 2) Kontrargumenty PRZECIW argumentom za zakazem handlem w niedzielę
3. Podsumowanie

Argumenty i kontrargumenty przeciw zakazowi importu ropy i gazu z Rosji do Unii Europejskiej

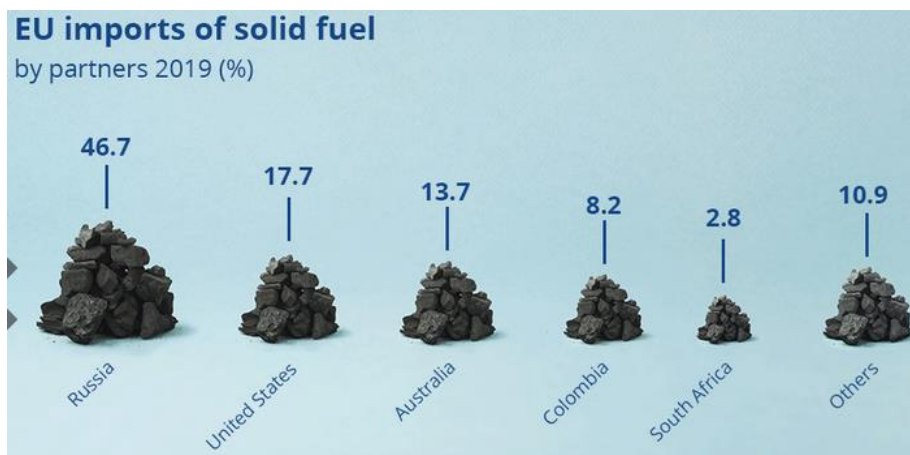
POCZĄTEK KOŃCA SANKCJI

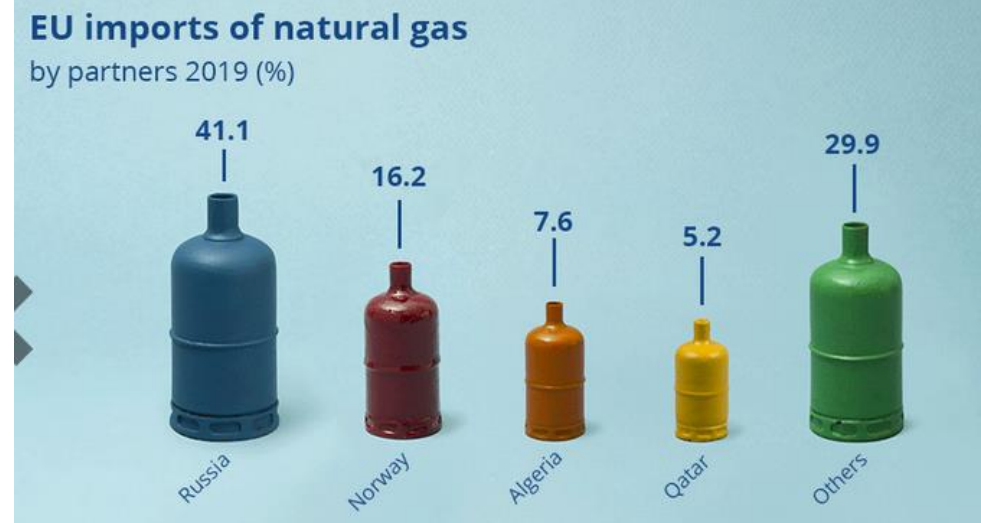
Kontekst i opis proponowanej zmiany

Rosja zaatakowała Ukrainę 24 lutego 2022 r., co spotkało się z międzynarodowym potępieniem oraz propozycjami i realizacją różnych sankcji, np. [wobec Putina, wyższych urzędników i oligarchów rosyjskich w Europie Zachodniej, w USA i innych krajach, wycofywanie się firm, zakazy lotów](#) („Rosja jest w tym momencie najbardziej obłożonym sankcjami państwem na całym świecie”). [Przykładowe konsekwencje zakazu lotów](#). [Monitoring firm wycofujących się z Rosji](#)

W dyskusji o sankcjach wobec Rosji szybko zaczęto postulować również [zakaz importu ropy i gazu z Rosji do Unii Europejskiej](#), jako że jest to [główne źródło dochodów rosyjskiego budżetu: „Zależność Europy od rosyjskiej ropy naftowej daje 285 mln dolarów dziennie do kieszeni Putina... w ubiegłym roku Rosja uzyskała 104 mld USD z eksportu ropy do Europy i Wielkiej Brytanii, co przewyższa jej przychody z gazu \(43,4 mld USD\)”](#)

Russia is the main EU supplier of crude oil, natural gas and solid fossil fuels

Zależność od importu rosyjskiego gazu w państwach Europejskich (przed pełnoskalową agresją) i inicjatywa UE

Najwięksi importerzy rosyjskiej ropy

REPowerEU: Wspólne europejskie działania w kierunku bezpiecznej i zrównoważonej energii po przystępnej cenie

REPOWEREU ZNIESIE ZALEŻNOŚĆ OD ROSYJSKIEGO GAZU

Więcej dachowych paneli słonecznych, pomp ciepła i oszczędności energii, aby zmniejszyć naszą zależność od paliw kopalnych, zwiększając efektywność energetyczną domów i budynków.

Przyspieszenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, co pozwoli skrócić czas realizacji projektów z tej dziedziny i usprawnić infrastrukturę sieciową.

Dywersyfikacja dostaw gazu i współpraca z partnerami międzynarodowymi w celu odejścia od rosyjskiego gazu, a także inwestowanie w niezbędną infrastrukturę.

Dekarbonizacja przemysłu przez przyspieszenie elektryfikacji i przejścia na wodór odnawialny oraz zwiększenie niskoemisyjnych zdolności produkcyjnych.

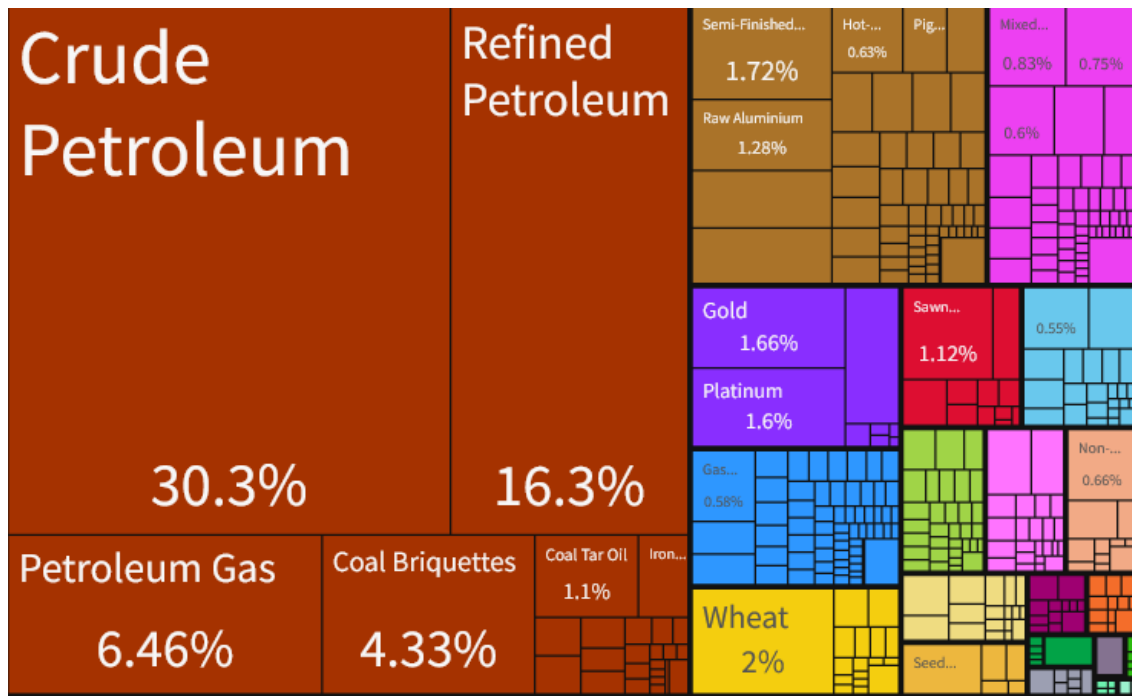
Podwojenie ambicji UE w odniesieniu do biometanu, aby do 2030 r. produkować 35 mld metrów sześciennych rocznie, w szczególności z odpadów i pozostałości rolniczych.

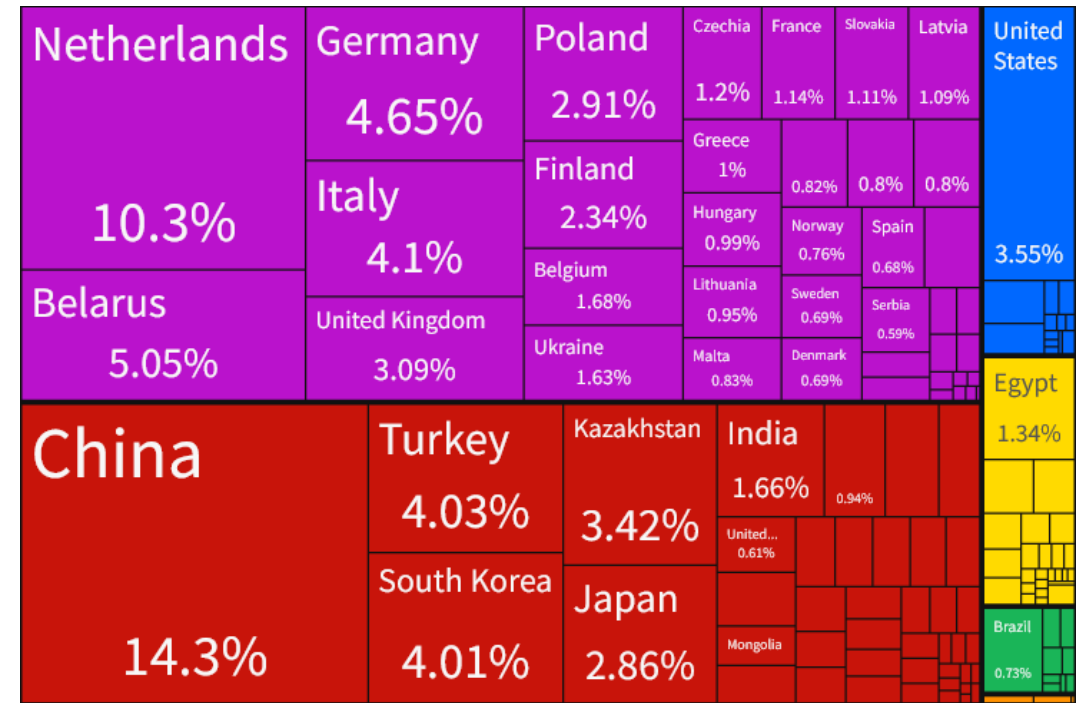
Akcelerator wodoru, aby stworzyć infrastrukturę, instalacje magazynowe i porty oraz zastąpić popyt na rosyjski gaz 10 mln ton importowanego odnawialnego wodoru pochodzącego z różnych źródeł oraz dodatkowymi 5 mln ton krajowego wodoru odnawialnego.

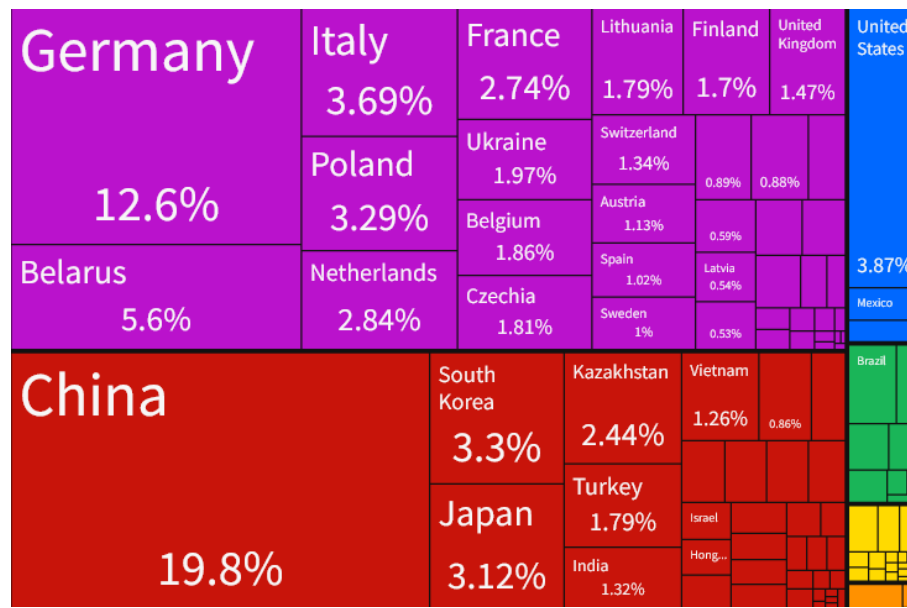
Struktura towarów eksportowanych przez Rosję (2019)

Struktura kierunków eksportu z Rosji (2019)

Struktura kierunków importu do Rosji 2019

Gdzie jest luka w sankcjach amerykańskich przez którą RUB nie spada? W systemie banków korespondentów które nadal pośredniczą w transakcjach. Czy USA domknie te lukę?

Narracja brzmi prosto: sankcje załamią rubla, odizolują rosyjską gospodarkę, spowodują masową inflację i miejmy nadzieję, że Rosja się ugnie.

Ale wykres EUR vs RUB uparcie się nie zgadza... Co się dzieje? Czy sankcje nie działają? Dlaczego?

Czy Niemcy mogą zrezygnować z ropy z Rosji? I dlaczego bez pomocy Polski to niemożliwe

Argumenty przeciwników zakazu importu ropy i gazu z Rosji według [Łukasza Rachela](#)

1. Nie finansujemy wojny Putina (ze względu na sankcje i tak nie może on wykorzystać miliardów euro/dolarów, które mu wysyłamy).
2. Rosja może sprzedawać ropę i gaz do Chin i innych krajów, więc szkodzimy tylko sobie.
3. Rosja obejdzie sankcje, sprzedając za pośrednictwem stron trzecich.
4. Zakaz spowodowałby "masowe ubóstwo" w Europie / miałyby "nieobliczalne" lub "niewyobrażalne" skutki.
5. Osoby mniej zamożne ucierpiałyby najbardziej z powodu bezrobocia i wyższej inflacji.
6. Liderzy biznesu i eksperci branżowi twierdzą, że dostosowanie się do zmian jest niemożliwe. Czy to nie oni wiedzą najlepiej?
7. Nawet jeśli szacunki dotyczące skutków sugerują, że można je opanować, są one niepewne. Dlaczego mielibyśmy podejmować takie ryzyko?
8. Taki zakaz byłby niemożliwy do utrzymania w dłuższej perspektywie.
9. Mieszkańcy Europy nigdy nie poparliby takich kosztownych działań.
10. Zimą opinia publiczna zmieni się i będziemy musieli zawrócić.
11. Żaden kraj - a w szczególności Niemcy - nie jest w stanie zrobić tego samodzielnie, więc nie ma sensu się nad tym zastanawiać.
12. Musimy mieć asa w rękawie w walce z Putinem - potrzebujemy przewagi. I potrzebujemy rozwiązania dyplomatycznego.
13. Zwolennicy zakazu są zbyt "podekscytowani" i "gorący".
14. Dokonaliśmy historycznego zwrotu w kwestii wydatków na wojsko, a to już jest kosztowna polityka. Może to wystarczy?
15. To przypadek, że niektóre kraje są silnie uzależnione od Rosji.
16. Jeśli to przeczekamy, będziemy mogli powrócić do status quo z połowy lutego 2022 roku.

Uproszczona mapa argumentów przeciw wprowadzeniu zakazu importu

WNIOSEK:

NIE NALEŻY ZAKAZAĆ IMPORTU ROPY I GAZU z ROSJI

PRZESŁANKI:

Nie finansujemy wojny Putina

Rosja może sprzedawać ropę i gaz do Chin i innych krajów

Rosja obejdzie sankcje, sprzedając za pośrednictwem stron trzecich

Zakaz spowodowałby "masowe ubóstwo" w Europie

Nawet jeśli szacunki dotyczące skutków sugerują, że można je opanować, są one niepewne

Osoby mniej zamożne ucierpiałyby najbardziej z powodu bezrobocia i wyższej inflacji

Liderzy biznesu i eksperci branżowi twierdzą, że dostosowanie się do zmian jest niemożliwe

Taki zakaz byłby niemożliwy do utrzymania w dłuższej perspektywie

Mieszkańcy Europy nigdy nie poparliby takich kosztownych działań

Żaden kraj - a w szczególności Niemcy - nie jest w stanie zrobić tego samodzielnie

Zwolennicy zakazu odwołują się do emocji

Potrzebna jest dyplomacja, a nie kolejne sankcje

Wystarczy wydawać więcej na zbrojenia

Konstrukcja wybranych argumentów przeciw zakazowi

Argument: nie finansujemy wojny Putina

- Przestanka: sankcje nałożone na bank centralny Rosji sprawiają, że Rosja nie może korzystać ze swoich przychodów z eksportu ropy i gazu
- Przestanka: zakaz importu nic nie zmieni w sytuacji
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Argument: Rosja sprzeda ropę i gaz Chinom

- Przestanka: aby zakaz importu do UE był skuteczny Rosja nie może eksportować do innych państw
- Przestanka: Chiny i inne państwa spoza Europy kupią od Rosji to, czego nie sprzeda w UE i zakaz będzie nieskuteczny
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Argument: zakaz spowodowałby "masowe ubóstwo"

- Przestanka: nie należy wprowadzać polityki zwiększającej znacznie ubóstwo
- Przestanka: zakaz znacznie zwiększy ubóstwo
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Argument: Europejczycy nie poprą takiego zakazu

- Przestanka: zakaz powinien mieć poparcie większości Europejczyków
- Przestanka: zakaz spowoduje wzrost cen i braki w dostawach energii i będzie miał poparcie mniejszości
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Argument: biznes i eksperci twierdzą, że nie da się wprowadzić zakazu

- Przestanka: biznes i eksperci dobrze znają się na rynku energii w Europie, dlatego ich zdanie powinno być decydujące
- Przestanka: większość biznesu i ekspertów uważa, że dostosowanie się do zakazu nie będzie możliwe
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Argument: wystarczy wydawać więcej na zbrojenia

- Przestanka: Rosja nie zaatakuje lepiej uzbrojonej Europy
- Przestanka: lepsze uzbrojenie wymaga znacznego zwiększenia wydatków na armię i obronę, o czym już zdecydowano
- Wniosek: nie należy zakazywać importu ropy i gazu z Rosji

Atak na argument 1: [Nie finansujemy wojny Putina](#) (ze względu na sankcje i tak nie może on wykorzystać miliardów euro/dolarów, które mu wysyłamy)

- Zakaz drastycznie ograniczyłby realne środki dostępne Rosji na wojnę. Istniejące sankcje są z natury nieszczelne.
- Ograniczają one dostępność zasobu rezerw, ale przepływ dochodów z ropy i gazu rzędu kilkuset milionów euro dziennie jest więcej niż wystarczający, by wynająć najemników, kupić broń i zdestabilizować politykę UE.
- Dochody z rynku walutowego są sprzedawane w celu wsparcia rubla (który ostatnio zyskał na wartości), co ogranicza ich wpływ na rynek krajowy.
- A więc nie da się od tego uciec: nasze zakupy ropy i gazu bezpośrednio finansują machinę wojenną Putina na co są dowody

Atak na argument 2: Rosja może sprzedawać ropę i gaz do Chin i innych krajów, więc szkodzimy tylko sobie

- Całkowite zastąpienie dostaw do Chin jest niewykonalne, biorąc pod uwagę skalę europejskiego importu: kupujemy 49% rosyjskiej ropy i 74% rosyjskiego gazu.
- A jeśli Chiny staną się niemal jedynym nabywcą, będą się ostro targować, co ograniczy napływ dochodu do Rosji.

Atak na argument 3: Rosja obejdzie sankcje, sprzedając ropę i gaz za pośrednictwem stron trzecich

- Mogą zostać zastosowane sankcje wtórne (niedawnym przykładem jest Iran), czyli na trzeciej stronie.
- Już teraz widzimy, jak prywatne firmy unikają współpracy z Rosją w obawie przed naruszeniem sankcji.
- Trzecie strony będą chciały dużych środków dla siebie za ryzykowane pośrednictwo, więc wpływy Rosji bardzo spadną.

Atak na argument 4: Zakaz spowodowałby "masowe ubóstwo" w Europie / miałyby "nieobliczalne" lub "niewyobrażalne" skutki

- Dostępne szacunki wskazują, że skutki mogłyby wynieść od 0,5 do 3,5% PKB lub od 200 do 1200 euro na głowę w Niemczech, kraju najbardziej uzależnionym od rosyjskich dostaw.
- Są to znaczące koszty, ale daleko im do czegokolwiek, co uzasadniałoby język wywołujący strach.
- Szczegóły techniczne dotyczące szacunków w krótkiej i dłuższej perspektywie są dostępne.

Atak na argument 5: Osoby mniej zamożne ucierpiałyby najbardziej z powodu bezrobocia i wyższej inflacji

- Konsekwencje rzeczywiście mogą być w pewnym stopniu bardziej kosztowne dla uboższych (ale nie w ogromnym stopniu).
- Co ważne, nasze rządy dysponują odpowiednimi narzędziami politycznymi, aby poradzić sobie z tymi skutkami.
- Wiemy na przykład, jak złagodzić wpływ na bezrobocie - robiliśmy to już wcześniej.
- Szczegółowe omówienie kwestii związanych z redystrybucją w celu ochrony uboższych są dostępne.

Atak na argument 6: Liderzy biznesu i eksperci branżowi twierdzą, że dostosowanie się do zmian jest niemożliwe. Czy to nie oni wiedzą najlepiej?

- Gospodarka rynkowa szybko się adaptuje. Pojawiają się nowe źródła podaży, a popyt się dostosuje. Procesy produkcyjne będą się zmieniać w czasie.
- W świecie rzeczywistym istnieje wiele przykładów na to, jak produkcja się dostosowuje, często w ekstremalnych warunkach.
- Niektóre firmy mogą doświadczać krótkotrwałych przerw w działalności, inne mogą się nie dostosować i zostaną zastąpione przez nowe, bardziej elastyczne firmy.
- Taka zmiana jest kosztowna dla dotychczasowych przedsiębiorców narażonych na koszty, dlatego nie dziwi ich opór.

Atak na argument 7: Nawet jeśli szacunki dotyczące skutków sugerują, że można je opanować, są one niepewne. Dlaczego mielibyśmy podejmować takie ryzyko?

- Ponieważ brak działania teraz wiąże się z jeszcze większym ryzykiem.
- Czy rozważnie jest zdać się na łaskę Putina następnej zimy? I czy rozsądne jest powstrzymanie się od zrobienia wszystkiego, co w naszej mocy, by uniknąć katastrofy wojennej, która rozlewa się na coraz więcej krajów, coraz bliżej domu?
- Musimy działać jak najszybciej, aby poradzić sobie z tym naprawdę ogromnym ryzykiem.

Atak na argument 8: Taki zakaz byłby niemożliwy do utrzymania w dłuższej perspektywie

- Ból będzie krótkotrwały. Dostosowanie ekonomiczne oznacza, że koszty embarga będą się z czasem zmniejszać.
- W ostatecznym rozrachunku polityka ta przyspieszy przejście na bardziej ekologiczną, czystsza i zrównoważoną gospodarkę.

Atak na argument 9: Mieszkańcy Europy nigdy nie poparliby takich kosztownych działań

- W rzeczywistości popierają.
- Pomimo kampanii strachu, około 60% Niemców popiera zakaz na co są dowody

Atak na argument 10: Zimą opinia publiczna zmieni się i będziemy musieli zawrócić

- Nie wiemy jak się zmieni opinia publiczna
- Taka polityka może być jednak najlepszym sposobem na szybkie zakończenie wojny

Atak na argument 11: Żaden kraj - a w szczególności Niemcy - nie jest w stanie zrobić tego samodzielnie, więc nie ma sensu się nad tym zastanawiać

- Niemcy są największą gospodarką w Europie i najbardziej uzależnioną od rosyjskiej energii. W tych dyskusjach odgrywają kluczową rolę.
- Muszą przyjąć pozycję lidera, na którą zasługują.
- Jak możemy oczekiwać od mniejszych i biedniejszych krajów, że w przyszłości podejmą kosztowne działania, np. w zakresie zmian klimatycznych, jeśli teraz nie widzimy takiego przywództwa?

Atak na argument 12: Musimy mieć asa w rękawie w walce z Putinem - potrzebujemy przewagi. I potrzebujemy rozwiązania dyplomatycznego.

- Putin sprowadził na Ukrainę masowe mordy i zniszczenia na skalę masową, ponieważ naród ukraiński wybrał przynależność do wolnej Europy.
- Nasze dotychczasowe "środki nacisku" nie przyniosły żadnych rezultatów, być może częściowo dlatego, że narzędzia, które nigdy nie zostały użyte, nie są środkami nacisku.
- Teraz należy karać okrucieństwa. W przyszłości Zachód będzie mógł wywierać wpływ, nagradzając dobre zachowanie poprzez zniesienie sankcji, jeśli będzie tego chciał.
- Osłabienie finansowe Putina wzmocni pozycję negocjacyjną Ukrainy.

Atak na argument 13: Zwolennicy zakazu są zbyt "podekscytowani" i „emocjonalni"

- [Zwolennicy zakazu są jedynymi, którzy przeprowadzili jasną i przejrzystą analizę problemu przy użyciu najnowocześniejszych metod \(angielski skrót\)*.](#)
- Inni, np. niektórzy politycy, lobby korporacyjne i ekonomiści z banków komercyjnych nie przedstawili nic poza przeczuciami i komentarzami, które zakrawają na straszenie.
- Ale tak, oczywiście, sprawa jest niezwykle pilna. Codzienne życie i marzenia ulegają zniszczeniu. Trzeba działać już

[* krytyka modelu z wnioskiem, że prawdopodobnie zaniża koszty zakazu](#)

Atak na argument 14: Dokonaliśmy historycznego zwrotu w kwestii wydatków na wojsko, a to już jest kosztowna polityka. Może to wystarczy?

- Ten zwrot nie powstrzyma w żaden sposób masakry, która ma miejsce teraz.
- Znacznie większe wydatki na wojsko będą potrzebne w scenariuszu nowej zimnej (lub gorącej) wojny, jeśli Putin wygra na Ukrainie.

Atak na argument 16: Jeśli to przeczekamy, będziemy mogli powrócić do status quo z połowy lutego 2022 roku

Świat się fundamentalnie zmienił, nie ma odwrotu

Atak na argument 15: To przypadek, że niektóre kraje są silnie uzależnione od Rosji.

- Uzależnienie od rosyjskiej energii nie jest przypadkowe - jest bezpośrednią konsekwencją błędnej polityki, którą prowadzono.
- To, jak rozłożyć odpowiedzialność za te błędy, jest ostatecznie wyborem politycznym, ale nie ma wątpliwości, że mieszkańcy Ukrainy płacą za to najwyższą cenę.

Debata w retrospektywie

Not Even a Recession: The Great German Gas Debate in Retrospect

„Krótkoterminowe koszty gospodarcze zerwania więzi energetycznych z Rosją okazały się umiarkowane i możliwe do opanowania. Prognozy firm, stowarzyszeń zrzeszeń i związków branżowych oraz związanych z nimi think tanków okazały się dalekie od prawdy. Niemiecki rząd prawdopodobnie sformułował politykę na podstawie znacznego przeszacowania potencjalnych ekonomicznych konsekwencji zakończenia dostaw gazu z Rosji”

Argumenty i kontrargumenty za zakazem handlu w niedzielę

Zakaz handlu w niedzielę? Jak żyć? Memy i pyskówki internautów

Opis zaproponowanej zmiany w polityce społecznej oraz popierające ją organizacje i osoby

- Proponowana zmiana w polityce społecznej: **ograniczenie handlu w niedziele i święta**
- Projekt popierał **NSZZ Solidarność** i inne organizacje: [kampania Wolna Niedziela – przymierze na rzecz wolnej niedzieli](#)
- W 2017 r. Sejm uchwalił ustawę o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

Osoby i instytucje poniżej podpisane wyrażają wolę działania na rzecz wolnych niedziel, określając główny cel jako przywrócenia niedzieli prawdziwej wartości.

Prof. dr hab. Aniela Dylus	
Przewodniczący Alfred Bujara	Krajowy Sekretariat Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność”
Przewodnicząca Anna Czechowska	Federacja Związków Zawodowych Pracowników Spółdzielczości, Produkcji Handlu i Usług w Polsce /OPZZ/
Prezes Roman Dera	Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług
Prezes dr inż. Jan Rakowski	Kongregacja Przemysłowo Handlowa OIG
Prezydent Waldemar Nowakowski	Polska Izba Handlu
Prezes Arkadiusz Robaczewski	Fundacja Dziedzictwa Narodowego
Przewodniczący Rady Programowej Artur Zawisza	Stowarzyszenie na Rzecz Swobód obywatelskich
Alina Skurska	Instytut Studiów nad Rodziną w Łomiankach
Agnieszka Dowejko	Fundacja Pomocy Rodzinie
Prezes dr Maria Jankowska	Polski Związek Kobiet Katolickich
Prezes Teresa Kapela	Związek Dużych Rodzin „Trzy +”
Wiceprezes Zofia Ratajska	Stowarzyszenie Edukacja i Media (SEIM)
Andrzej Bogusławski	Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców
Joanna Jureczko -Wilk	Tygodnik Katolicki „Gość niedzielny”
Prezes Wiesław Jopek	Krakowska Kongregacja Kupiecka
Joanna Kociszewska	Portal wiara.pl
Zbigniew Dolata	Posel na Sejm RP
dr Tomasz Wójcik	

Argumenty zwolenników propozycji i informacja o stronie, która je zaatakowała

- [Forum Obywatelskiego Rozwoju](#) (niezależny ośrodek analityczny) założony przez prof. Leszka Balcerowicza, o profilu prorynkowym i liberalnym, krytycznym wobec polityki społecznej, zaatakował propozycję Przymierza na rzecz wolnej niedzieli
- [Zaatakowano 12 argumentów za tym rozwiązaniem i każdy z nich podważano za pomocą kontrargumentów](#) (lista argumentów patrz obok)

Argumenty zwolenników propozycji

1. **Praca w niedzielę ogranicza wolność**
2. **Na Węgrzech zakaz handlu w niedzielę spowodował ponad 5-procentowy wzrost obrotu**
3. **Nie istnieje ryzyko spadku obrotów po wprowadzeniu zakazu handlu w niedzielę**
4. **Szacunki strat miejsc pracy na skutek wprowadzenia zakazu handlu w niedzielę nie są poparte rzetelnymi badaniami**
5. **Duże zagraniczne sieci handlowe oszczędzają na polskich pracownikach**
6. **W handlu, szczególnie w sklepach wielkopowierzchniowych, stosuje się umowy cywilnoprawne, aby ograniczyć koszty**
7. **Zagraniczne sieci handlowe unikają płacenia podatków w Polsce**
8. **Praca w niedzielę jest szkodliwa dla zdrowia, co potwierdza badanie...**
9. **Praca w niedzielę negatywnie wpływa na życie rodzinne, w szczególności kobiet**
10. **Należy wyrównywać szanse między małymi sklepami i dużymi sieciami handlowymi, dlatego tylko właściciele niewielkich sklepów osobiście będą mogli prowadzić handel w niedzielę**
11. **Handel w niedzielę jest ograniczony lub zakazany w większości państw Europy Zachodniej**
12. **Większość Polaków popiera zakaz handlu w niedzielę**

Uproszczona mapa argumentów za wprowadzeniem zakazu

WNIOSEK:

NALEŻY ZAKAZAĆ PRACY W NIEDZIELE I ŚWIĘTA

PRZESŁANKI:

Praca w niedzielę ogranicza wolność

Duże zagraniczne sieci handlowe oszczędzają na polskich pracownikach

Należy wyrównywać szanse między małymi sklepami i dużymi sieciami handlowymi

Zagraniczne sieci handlowe unikają płacenia podatków w Polsce

Nie istnieje ryzyko spadku obrotów po wprowadzeniu zakazu handlu w niedzielę

Na Węgrzech zakaz handlu w niedzielę spowodował ponad 5-procentowy wzrost obrotu

Praca w niedzielę jest szkodliwa dla zdrowia, co potwierdza badanie...

Praca w niedzielę negatywnie wpływa na życie rodzinne, w szczególności kobiet

Większość Polaków popiera zakaz handlu w niedzielę

W handlu, szczególnie w sklepach wielkopowierzchniowych, stosuje się umowy cywilnoprawne, aby ograniczyć koszty

Szacunki strat miejsc pracy na skutek wprowadzenia zakazu handlu w niedzielę nie są poparte rzetelnymi badaniami

Handel w niedzielę jest ograniczony lub zakazany w większości państw Europy Zachodniej

Konstrukcja wybranych argumentów za zakazem

Argument z wolności

- Przestanka: praca w niedzielę ogranicza wolność
- Przestanka: wprowadzenie zakazu pracy w niedzielę zmniejszy ograniczenie wolności
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Argument z wpływu na obroty w innym kraju

- Przestanka: Na Węgrzech zakaz handlu w niedzielę spowodował ponad 5-procentowy wzrost obrotu.
- Przestanka: zakaz handlu w niedzielę w Polsce również spowoduje 5-procentowy wzrost obrotu
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Argument z opinii większości

- Przestanka: większość Polaków popiera zakaz handlu w niedzielę
- Przestanka: zakaz handlu będzie zgodny z opinią większości Polaków
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Argument z wpływu na życie rodzinne

- Przestanka: Praca w niedzielę negatywnie wpływa na życie rodzinne, w szczególności kobiet
- Przestanka: zakaz pracy w niedzielę usunie negatywny wpływ pracy na życie rodzinne kobiet
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Argument z oszczędzania na polskich pracownikach

- Przestanka: duże zagraniczne sieci handlowe oszczędzają na polskich pracownikach
- Przestanka: wprowadzenie zakazu pracy w niedzielę sprawi, że duże zagraniczne sieci będą mniej oszczędzały na polskich pracownikach
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Argument z powszechności zakazu w Europie Zachodniej

- Przestanka: handel w niedzielę jest ograniczony lub zakazany w większości państw Europy Zachodniej
- Przestanka: zakaz handlu w niedzielę w Polsce będzie zgodny z tym, jak jest w większości państw Europy Zachodniej
- Wniosek: należy zakazać handlu w niedzielę

Atak FOR na argument, że praca w niedziele ogranicza wolność

¹ „Niektórzy podnoszą, że ograniczenie handlu w niedzielę to zamach na ich wolność. My im odpowiadamy: Wolność jednego człowieka nie może być realizowana kosztem zniewolenia drugiej osoby. (Oklaski) Wolność do spędzania niedzieli na spacerowaniu po galeriach handlowych nie może być realizowana kosztem pracowników handlu i ich rodzin, ich prawa do świętowania niedzieli.”

1. W argumentacji są sprzeczności

- Twierdzenie, że praca w niedzielę ogranicza wolność
- Twierdzenie, że zakaz handlu zwiększy zatrudnienie w niedzielę w branżach pozahandlowych

2. To zakaz handlu w niedziele ogranicza wolność, a nie praca w niedziele

- Państwo zmusza obywateli do zamykania sklepów

3. Argument prowadzi do absurdalnych wniosków

- Wolność jako brak wszelkich ograniczeń = każda praca, czy konieczność fizjologiczna, ogranicza wolność = wolność jest w ogóle niedostępna człowiekowi

Atak FOR na argument, że nie ma badań na potwierdzenie tezy o stracie miejsc pracy przez zakaz

⁸ „Słyszałem już wiele liczb padających w tym kontekście: 30 tys., 50 tys., a nawet 100 tys. miejsc pracy. Wszystkie te szacunki mają jedną wspólną cechę: nie zostały poparte żadnymi rzetelnymi badaniami.”

1. Wykazywanie, że w argumencie posłużono się nieprawdą
 - Są „rygorystyczne” badania naukowe, które potwierdzają, że w większości innych krajów restrykcje dotyczące dni lub godzin otwarcia sklepów prowadziły do ograniczenia zatrudnienia (z przypisami do artykułów naukowych traktujących o Holandii, Niemczech, Kanadzie, USA)
2. Zwolennicy zakazu sami też nie przedstawili żadnych badań skutków zakazu
3. Jedyne wyliczenie, jakie znalazło się w uzasadnieniu do ustawy było oparte na wątpliwej przesłance
 - kwota ta wynikała z założenia 5% wzrostu obrotu, tak jak stało się na Węgrzech (ale ten wynik podważano wskazując, że były też inne czynniki, np. ożywienie gospodarcze)

Atak FOR na argument, że podobny zakaz stosuje większość innych krajów

²⁴ „Spójrzmy więc, jak wygląda kwestia handlu w niedzielę w zachodnioeuropejskich krajach. Handel w tym dniu jest zakazany lub ograniczony w zdecydowanej większości z nich. Przepisy regulujące tę kwestię funkcjonują m.in. w Austrii, Niemczech, Francji, Szwajcarii, a nawet w Wielkiej Brytanii, Belgii czy Danii.”

- W niektórych z wymienionych krajów zakaz lub ograniczenia handlu zostały wycofane
 - **Dania** – brak ograniczeń po zmianie prawa w 2012 roku, **Francja** – ograniczona deregulacja w 2009 roku, ok. 500 stref turystycznych w których handel jest dozwolony, trwa dyskusja nad dalszą deregulacją
- Większość krajów członkowskich UE nie stosuje żadnych ograniczeń
 - 19 z 28 krajów członkowskich nie stosuje żadnych ograniczeń handlu w niedzielę
 - Wśród krajów, które wstąpiły do Unii Europejskiej po 2004 roku żadne państwo nie stosuje restrykcji dotyczących handlu w niedzielę (Cypr i Węgry wycofały takie ograniczenia)

Atak FOR na argument, że większość Polaków popiera zakaz handlu w niedzielę

²⁷ „Zgodnie z niedawnym badaniem CBOS 61% Polek i Polaków opowiada się za ograniczeniem handlu w niedzielę. Przeciwnych temu rozwiązaniu jest tylko 32%, a więc dwukrotnie mniej.”

- Tylko jedno badanie to za mało, aby stwierdzić z pewnością, że większość Polaków popiera zakaz
 - W 5 innych badaniach opinii większość była przeciw lub więcej było przeciwników niż zwolenników
- Sondáže mogą być nieobiektywne
 - Odpowiadający w pierwszej chwili mogą pomyśleć, że chodzi o pracę 7 dni w tygodniu (w rzeczywistości pracownicy handlu za przepracowane niedzielę odbierają wolne w inne dni) albo nie uświadamiać sobie że zakaz ograniczy ich wolność wyboru do dokonywania zakupów w dni które są dla nich wygodne

Czego się dowiedzieliśmy? Podsumowanie

1. W debatach o polityce społecznej i ogólnie publicznej stosowane są różne wnioski, które mają uzasadnić decyzję o zmianie lub braku zmiany tej polityki
2. W debatach o polityce społecznej, szczególnie między politykami z konkurujących ze sobą partii, stosowane są proste chwytły erystyczne, np. przerywanie, przekrzykiwanie itp.
3. Gdyby debata o decyzjach w polityce społecznej przypominała dyskusję robotów z poprzednich zajęć, to nie byłoby w niej faktów, a tylko wnioski, których błędność można wykazać odwołując się do koncepcji i list fałszywych argumentów i sofizmatów
4. Rzeczywiste debaty o polityce społecznej zawierają mieszankę poprawnych i sofizmatycznych argumentów oraz faktów
5. Analiza debaty w polityce społecznej wymaga stworzenia mapy argumentów za lub przeciw określonej decyzji, a następnie sprawdzenia, na ile argumenty te są wolne od sofizmatów, fałszywych informacji oraz manipulacji faktami prawdziwymi
6. Decyzje w polityce społecznej przynoszą korzyści różnym grupom i nakładają koszty na inne grupy w społeczeństwie krajowym, europejskim i globalnym, dlatego często są przedmiotem sporów. Analiza argumentacyjnej warstwy tych sporów jest jednym z zadań nauki o polityce społecznej